*Regionledningskontoret*
Bette Lundh Malmros

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-05-25

TRN 2022-0072

Tillväxt- och
regionplanenämnden

# Yttrande över inbjudan till dialog kring statens medverkan i regional fysisk planering

## Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över Inbjudan till dialog kring statens medverkan i regional fysisk planering

2. Paragrafen justeras omedelbart.

**Sammanfattning**
Region Stockholm har beretts möjlighet att yttra sig över dialog om statens medverkan i regional fysisk planering, som skickats på remiss från länsstyrelsen i Skåne.

Region Stockholm anser att förslaget till handläggarstöd som tagits fram för att länsstyrelserna ska utveckla enhetliga arbetssätt, är välskrivet och på ett initierat sätt beskriver processens betydelse för att ta fram en regionplan. I fler avseenden bör det ge ett bra stöd för statens medverkan i regional fysisk planering genom länsstyrelserna. Region Stockholm lämnar synpunkter för att bidra till att stödet blir så ändamålsenligt som möjligt. Handläggarstödet kan bli tydligare vad gäller hanteringen av klimatfrågan och bostadsförsörjningen. Vägledning kring behovet av underlag för hantera allmänna intressen skulle med fördel kunna kompletteras liksom utveckling av vägledningen kring den förberedande fasen.

**Bakgrund**
Region Stockholm har beretts möjlighet att yttra sig över dialog om statens medverkan i regional fysisk planering, som skickats på remiss från länsstyrelsen i Skåne. Region Stockholm svarar genom tillväxt- och regionplanenämnden. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklings-

perspektiv och Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling.

Inom ramen för ett regeringsuppdrag har länsstyrelserna i Skåne och Stockholm tagit fram ett handläggarstöd. Syftet är att utveckla ändamålsenliga och enhetliga arbetssätt för länsstyrelsens medverkan i regional fysisk planering, enligt plan- och bygglagen. Länsstyrelsen i Skåne vill särskilt ha svar på frågor om nationella mål, planer och program, allmänna intressen, vilka statliga myndigheter som länsstyrelsen ska remittera en regionplan till samt andra aspekter som är viktiga för att länsstyrelsen ska kunna medverka i regionplaneprocessen på ett ändamålsenligt sätt. Region Stockholm har deltagit vid tre muntliga dialogtillfällen varav två tillsammans med Region Skåne.

**Regionledningskontorets förslag och motivering**

*Generella synpunkter*

Region Stockholm anser att det är viktigt att staten genom länsstyrelsen medverkar på ett ändamålsenligt sätt i framtagandet av en regionplan, så att planen kan bli det kraftfulla verktyg som behövs för att hantera komplexa regionala och mellankommunala utmaningar. Region Stockholm anser att förslaget är välskrivet, nyanserat utifrån olika regioners olika förutsättningar samt på ett initierat sätt beskriver processens betydelse för att ta fram en regionplan. Handläggarstödet bedöms i fler avseenden kunna ge ett bra stöd för länsstyrelsens medverkan i regional fysisk planering. För att stödet ska bli så ändamålsenligt som möjligt, förslår Region Stockholm förbättringsåtgärder inom några områden.

*Synpunkter på del 1 – Regional utveckling – länsstyrelsens och regionens uppgifter*

Klimatfrågan och bostadsförsörjningen är nya i sammanhanget efter ändring av PBL 2019. Region Stockholm anser att det vore en styrka om handläggarstödet ger en tydligare vägledning för hur länsstyrelserna kan bidra med underlag kring de statliga intressena.

*Synpunkter på del 2 – Regionplaneprocessen*

Region Stockholm anser att den förberedande fasen bör lyftas fram och utvecklas. Denna fas, som i RUFS 2050 kallades programfasen, är central för att sätta ramarna för fortsatt arbete. Handläggarstödet bör klargöra vad som ingår i begreppet förberedande fas respektive i samråd så att det blir enklare för länsstyrelserna att bidra på rätt sätt i respektive fas. Hela lagtexten i 7 kap. i PBL som kopplar till regionplanen, bör visas i stödet.

*Granskningsyttrande*
Region Stockholm är positiv till att handläggarstödet belyser innebörden av det granskningsyttrande som länsstyrelsen ska skriva enligt PBL. Det är viktigt att granskningsyttrandet är så tydligt som möjligt och inte ger utrymme för olika tolkningar eftersom det också blir ett stöd för kommuner och andra aktörer i efterföljande planering.

*Synpunkter på del 3 – allmänna intressen, nationella mål, planer och program*
Region Stockholm stöder förslaget att länsstyrelsen i samband med framtagande av en regionplan bör beskriva aktuella nationella mål, planer och program, samt belysa vilka som är särskilt viktiga att beakta.

För att kunna göra välgrundade avvägningar mellan olika allmänna intressen, behövs ändamålsenliga, uppdaterade och kanske ibland nya kunskapsunderlag från staten. Region Stockholm föreslår att handläggarstödet utvecklar vikten av att länsstyrelserna bidrar med detta.

*Synpunkter på del 4 – särskilda frågor som länsstyrelsen har att bevaka*
Region Stockholm anser att regionplanen har fel skala för att hantera några av de frågor som länsstyrelsen särskilt har att bevaka enligt PBL. Det handlar om miljökvalitetsnormer, hälsa och säkerhet och till viss del också riksintressen. Dessa frågor hanteras bättre på kommunala nivå. Region Stockholm påtalar att det inte finns några lagkrav på att redovisa landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) i en regionplan. LIS bör därmed inte redovisas tillsammans med de frågor som länsstyrelsen särskilt har att bevaka enligt PBL.

**Ekonomiska konsekvenser**
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
utvecklingsdirektör

**Beslutsunderlag**

1. Handläggarstöd för länsstyrelsernas deltagande i regionplaneprocessen - remissversion
2. Regeringsbeslut – uppdrag till länsstyrelserna i Skåne län och i Stockholms län att utveckla ändamålsenliga och enhetliga arbetssätt

**Beslutsexpediering**

1. Länsstyrelsen i Skåne

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-05-25

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen Stockholm

# LÄNSSTYRELSENS ROLL I DEN REGIONALA FYSISKA PLANERINGEN

Handläggarstöd för länsstyrelsernas deltagande i regionplaneprocessen

*REMISSVERSION APRIL 2022*

| | |
|---|---|
| Titel: | Xxxxxxxxx |
| Utgiven av: | Länsstyrelsen Skåne |
| Författare: | Xxxxx Xxxxxx |
| Beställning: | Länsstyrelsen Skåne<br>Samhällsbyggnad<br>205 15 Malmö<br>Telefon 010-224 10 00 |
| Copyright: | Länsstyrelsen Skåne |
| Diarienummer: | Xxxxxx |
| ISBN: | xxx-xx-xxxxx-xx-x |
| Rapportnummer: | xxxx:xx |
| Layout: | Xxxxx |
| Tryckeri, upplaga: | Länsstyrelsen Skåne, xxx ex |
| Tryckår: | 20XX |
| Omslagsbild | Xxxx Xxxxxxx |

# Förord

Regeringen gav i juni 2019 Länsstyrelsen Skåne och Länsstyrelsen Stockholm i uppdrag att utveckla *ändamålsenliga och enhetliga arbetssätt* för statens medverkan i regional fysisk planering. Uppdraget gavs med anledning av de nya uppgifter som tillfördes länsstyrelserna genom det nya kapitel 7 i plan- och bygglagen (2010:900) (PBL) den 1 januari 2019. Centralt i uppdraget var att öka kunskapen och medvetenheten om statens roll i den regionala fysiska planeringen. Det framgår av uppdraget att i det fall bestämmelser om regional fysisk planering införs för fler län bör dessa arbetssätt kunna användas i dessa län.

Länsstyrelsen Stockholm och Länsstyrelsen Skåne har inom ramen för uppdraget tagit fram det här handläggarstödet, som är tänkt att fungera som en vägledning till länsstyrelsernas deltagande i regional fysisk planering.

Uppdraget slutredovisades xx december 2022.

# Innehållsförteckning

## Innehåll


FÖRORD ... 3
AVGRÄNSNING OCH SYFTE ... 6
INLEDNING ... 8
LÄNSSTYRELSEINSTRUKTIONEN ... 8
REGIONAL FYSISK PLANERING ... 8
Bostadsförsörjning ... 9
Begränsad klimatpåverkan och klimatanpassning ... 9
REGIONALT UTVECKLINGSANSVAR ENLIGT LAGEN OM REGIONALT UTVECKLINGSANSVAR ... 10
INLEDNING ... 12
FÖRBEREDANDE ARBETE ... 13
SAMRÅD ... 14
Tidig dialog ... 14
MKB-avgränsningssamråd ... 15
Samordning av statliga intressen (samråd) ... 17
Länsstyrelsens synpunkter på samrådsförslaget ... 18
GRANSKNING ... 19
Samordning av statliga intressen (granskning) ... 20
Andra synpunkter ... 21
Reviderat granskningsyttrande ... 21
Antagande och laga kraft ... 22
Aktualitetsprövning av regionplanen ... 22
TILLÄMPNING AV REGIONPLANEN I FORTSATT PLANERING ... 22
LÄNSSTYRELSENS UPPGIFT ATT TILLHANDAHÅLLA UNDERLAG ... 25
Aktualitetsprövning ... 25
Planeringskatalogen ... 26
NATIONELLA MÅL, PLANER OCH PROGRAM I REGIONPLANEN ... 26
RÅD OM ALLMÄNNA INTRESSEN ... 27
INLEDNING ... 29
REDOVISNING AV RIKSINTRESSEN ... 30
REDOVISNING AV MILJÖKVALITETSNORMER (MKN) ... 31
MKN vatten ... 32
MKN luft ... 32
MKN buller ... 33
MKN fisk och musselvatten ... 33
REDOVISNING AV LIS-OMRÅDEN ... 33
MELLANKOMMUNAL SAMORDNING ... 34
HÄLSA OCH SÄKERHET SAMT RISK FÖR OLYCKOR, ÖVERSVÄMNING OCH EROSION ... 35
Riskobjekt och transporter av farligt gods ... 36
Buller ... 36

Geotekniska risker och översvämningsrisker ..... 37
PROPOSITIONER ..... 39
BOVERKETS VÄGLEDNINGAR ..... 39
ÖVRIGT ..... 39

# Avgränsning och syfte

Handläggarstödet ska fungera som vägledning för länsstyrelsernas medverkan i processen för att ta fram en ny regionplan. I dagsläget är det endast två (Stockholm och Skåne) av Sveriges länsstyrelser som berörs av de uppgifter som åligger länsstyrelsen genom bestämmelserna för regional fysisk planering enligt 7 kap. plan- och bygglagen (PBL) (2010:900) men på sikt förväntas fler län omfattas av regional fysisk planering. Till exempel har region Halland år 2021 ansökt om att omfattas av bestämmelserna och regeringen har i mars 2022 överlämnat proposition 2021/22:184 Regional fysisk planering i Hallands län till riksdagen för beslut.

Syftet med vägledningen är att belysa vilka uppgifter länsstyrelsen har inom ramen för regionplaneprocessen och hur länsstyrelsen i utförandet av uppgifterna kan bidra till en ändamålsenlig regionplan utifrån ett statligt perspektiv. Vägledningen inkluderar även ett avsnitt som behandlar länsstyrelsens roll i tillämpningen av regionplanen i efterföljande planering. Syftet är också att vägledningen ska bidra till att länsstyrelserna har ett enhetligt arbetssätt. Eftersom de regionala förutsättningarna samtidigt skiljer sig åt ger vägledningen inte en detaljerad beskrivning av hur respektive länsstyrelse bedriver arbetet eller vilka intressen som ska anses vara särskilt viktiga för den enskilda länsstyrelsen att lyfta.

*Disposition*
Del 1: Innehåller en sammanfattning av regionens och länsstyrelsens olika uppgifter med koppling till regional utveckling.

Del 2: Är en genomgång av länsstyrelsens uppgifter i regionplane-processens olika skeden, från förberedande arbete till antagandet av regionplanen samt tillämpningen av regionplanen i efterföljande planering.

Del 3: Inkluderar information om länsstyrelsens uppgift att tillhandahålla underlag och en beskrivning av nationella och allmänna intressen samt exempel på mål och allmänna intressen som från länsstyrelseperspektiv är särskilt relevanta att hantera i en regionplan.

Del 4: Innehåller en beskrivning av de frågor som länsstyrelsen har i uppgift att särskilt bevaka och ett resonemang om hur länsstyrelsen kan bedöma dessa frågor på en regional nivå.

# DEL 1.
# REGIONAL UTVECKLING – LÄNSSTYRELSENS OCH REGIONENS UPPGIFTER

## Inledning

Både regionen och länsstyrelsen har uppgifter kopplade till att främja regional utveckling inom ett antal olika områden. Utöver de uppgifter som åligger regionen och länsstyrelsen inom ramen för arbetet med en ny regionplan, har båda organisationerna också andra uppgifter enligt exempelvis länsstyrelseinstruktionen, lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och tillhörande förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete samt 7 kap. plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen kan också få uppgifter med bäring på länets utveckling genom regleringsbrev och regeringsuppdrag. Eftersom länsstyrelsen och regionen är aktörer inom ett gemensamt geografiskt område, och även till viss del har liknande uppgifter, förutsätter arbetet med regional utveckling en aktiv samverkan mellan länsstyrelsen och regionen. Det faktum att både länsstyrelsen och regionen verkar för att främja viktiga frågor för länet innebär att det finns fler plattformar på regional nivå för att driva och diskutera dessa frågor än om ansvaret låg fullt ut på länsstyrelsen eller regionen. Utgångspunkten i detta arbete samt dialogerna som förts med berörda regioner är att det arbete och de insatser som genomförs ska komplettera varandra.

## Länsstyrelseinstruktionen

Länsstyrelsens verksamhet styrs av förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Av länsstyrelseinstruktionen framgår det att länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet. Länsstyrelsen ska också samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat, verka för att behovet av bostäder tillgodoses och verka för att de nationella miljömålen nås samt att dessa får genomslag i den regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet.

## Regional fysisk planering

Ett beslut om att en region ska omfattas av bestämmelserna om regional fysisk planering enligt PBL innebär att både regionen och länsstyrelsen får nya uppgifter. Framför allt handlar det om

uppgifter kopplade till framtagandet av en regionplan men beslutet innebär också att regionen får uppgifter gällande bostadsförsörjning och begränsad klimatpåverkan. Det kan innebära behov av nya samarbeten för att säkerställa att länsstyrelsens och regionens insatser kompletterar varandra för att få störst effekt. I del 2 av handläggarstödet finns en redovisning av länsstyrelsens uppgifter i regionplaneprocessen.

## Bostadsförsörjning

Både länsstyrelsen och regionen har ansvar för att verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

Regionen ska verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses och det ska framgå av regionplanen hur hänsyn har tagits till kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning. Enligt proposition En ny regional planering 2017/18:266 kan exempel på relevanta insatser för regionen att arbeta med inkludera att ta fram analyser och annat planeringsunderlag, exempelvis sådant underlag som rör förutsättningar, utmaningar och framgångsfaktorer kopplade till bostadsförsörjning. Andra exempel som nämns i propositionen är att erbjuda olika mötesforum för att på regional nivå samtala om och sprida kunskap och erfarenhet kring regional fysisk planering och bostadsfrågan.

Länsstyrelsen å sin sida har ansvar för att årligen ta fram en bostadsmarknadsanalys som ska fungera som ett regionalt kunskapsunderlag om situationen i länet och om hur bostads-marknaden har utvecklats under de senaste åren. Bostads-marknadsanalysen ger en övergripande bild av det aktuella läget i länen, sätter fokus på viktiga frågor samt ger inspiration och utgör underlag för kommunala och regionala diskussioner, riktlinjer för bostadsförsörjning samt regionplanering och översiktsplanering. Länsstyrelsen ska också ge råd och information till kommunerna i deras arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning.

## Begränsad klimatpåverkan och klimatanpassning

Som regional miljömyndighet har länsstyrelsen en övergripande och samordnande roll i arbetet med miljömålen, däribland målet Begränsad klimatpåverkan. Enligt länsstyrelseinstruktionen ska länsstyrelsen samordna arbetet på regional nivå med anpassningar till ett förändrat klimat. Länsstyrelsen ansvarar också för att ta

fram regionala klimat- och energistrategier som visar vilka utmaningar som behöver hanteras och riktningen för det gemensamma arbetet i länet.

Regionen ska verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekter. Exempel på insatser inkluderar att skapa förutsättningar, genom sin kunskap och med dialog, för ökad användning av kollektivtrafik och ökad samordning av godstransporter. Enligt proposition En ny regional planering 2017/18:266 kan det avse till exempel strukturella förutsättningar för infrastruktur, markanvändning och bebyggelse och hur dessa kan nyttjas för att skapa ett transporteffektiv samhälle. En annan åtgärd som nämns i propositionen är att lyfta frågan om regionala cykelstråk och att skapa regionala plattformar för att diskutera hur naturliga resurser som vind, sol och vatten kan tas tillvara. Minskad klimatpåverkan är också ett viktigt perspektiv i regionens arbete med den regionala utvecklingsstrategin och regionplanen.

Som nämndes i inledningen så innebär de här uppdragen att länsstyrelsens och regionens arbete till viss del går in i varandra. Här är det viktigt att länsstyrelsen och regionen respektive arbete ses som komplement till varandra, och att samarbete är väsentligt för att nå ett bra resultat.

## Regionalt utvecklingsansvar enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar

Regionen har det regionala utvecklingsansvaret enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar. Detta innebär att regionen ska samordna de regionala utvecklingsfrågorna med fokus på regionalt tillväxtarbete, och leda arbetet med att ta fram den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Regionen ska i det arbetet samverka med länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter. Statliga myndigheter som bedriver verksamhet i länet ska beakta den strategi som fastställs för länets utveckling. Länsstyrelsen och övriga statliga myndigheter ska inom sina verksamhetsområden bistå regionen på det vis den behöver för regionalt tillväxtarbete och regional transportinfrastrukturplanering. Länsstyrelsen ska också löpande informera regionen om pågående och planerade verksamheter som har betydelse för länets utveckling.

Det regionala utvecklingsansvaret inkluderar också att regionen ska upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur. Länsstyrelsen medverkar i processen med att ta fram en länstransportplan genom avgränsningssamrådet för miljökonsekvensbeskrivningen och genom att yttra sig över förslaget till länstransportplan i enlighet med förordning (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur.

# DEL 2.
# REGIONPLANEPROCESSEN

## Inledning

Det är regionens uppgift att ta fram en regionplan som anger grunddragen för användningen av mark- och vattenområden i länet och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Processen bygger på samma skeden som för en översiktsplan och länsstyrelsens uppgifter är också desamma som i översiktsplaneprocessen.

En grundläggande förutsättning för att länsstyrelsen ska kunna bidra till ändamålsenliga regionplaner är att det finns en kvalitativ dialog både mellan den handläggare som är huvudansvarig för processen och deltagande sakkunniga och mellan sakkunniga vars sakområden berör varandra. Genom dialogen skapas en förståelse för hur olika frågor och perspektiv bäst kan lyftas från länsstyrelsens sida in i regionens planprocess. Det är också viktigt med en kontinuerlig dialog med regionen under processens gång.

***7 kap. 2 § PBL***

*En regionplan ska ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och de riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Planen ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.*

*Regionplanen är inte bindande.*

***7 kap. 3 § PBL***

*Av regionplanen ska det framgå:*

1. *hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt 2 kap., hur riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken har tillgodosetts och på vilket sätt miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken har följts,*
2. *hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet, och*
3. *hur planen är avsedd att genomföras.*

# Förberedande arbete

För att säkerställa att länsstyrelsen bidrar till att regionplanen blir ändamålsenlig och kan vara vägledande för den fortsatta planeringen är det centralt att alla som deltar i processen från länsstyrelsens håll har kännedom om länsstyrelsens roll och uppgifter i regionplaneprocessen. Det är till exempel betydelsefullt att se till att det finns resurser avsatta för att de handläggare som kommer att vara involverade i att granska regionplanen ska kunna sätta sig in i och förstå syftet med regionplanen och på vilket sätt de bör bidra. Likaså är det värdefullt att föra en tidig dialog med regionen om våra olika roller och uppgifter, eftersom en gemensam syn på detta är en viktig utgångspunkt för en bra samverkan.

Till skillnad från översiktsplaner och detaljplaner är framtagandet av en ny regionplan något som sker relativt sällan. Det innebär att det inte finns samma upparbetade kunskap och rutin på länsstyrelserna gällande samråd och granskning av regionplaner som för översikts- och detaljplaner. Det kan vara värdefullt att tidigt i processen genomföra kunskapshöjande insatser gällande länsstyrelsens roll och uppgifter men också om vad en regionplan är och hur den både liknar och skiljer sig åt från översiktsplaner och detaljplaner.

Eftersom regionplaneprocessen är en process som pågår under flera år och som involverar många enheter behöver det finnas möjlighet till kontinuerliga avstämningar för att hantera frågeställningar kopplat till länsstyrelsens uppgifter. En tydlig rollbeskrivning och redovisning av länsstyrelsens uppgifter som förankrats hos ansvariga beslutsfattare på länsstyrelsen är ett stöd. En sådan redovisning kan också vara ett stöd i samverkan med regionen.

# Samråd

Samrådet är en stor del av regionplaneprocessen och startar när den första tidiga dialogen inleds och avslutas när samrådsredogörelsen är skriven. MKB-avgränsningssamrådet är också en del av samrådsskedet. Att skriva själva samrådsyttrandet är således bara en del av länsstyrelsens insatser under samrådet.

***3 kap 10 § PBL***

*Under samrådet av en regionplan ska länsstyrelsen särskilt*

1. *ta tillvara och samordna statens intressen*
2. *tillhandahålla underlag för regionens bedömningar, ge råd gällande allmänna intressen som regionen bör ta hänsyn till vid beslut om användningen av mark- eller vattenområden*
3. *verka för att riksintressen tillgodoses, att miljökvalitetsnormer följs och att redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenliga med bestämmelserna i miljöbalken*
4. *verka för att mellankommunala frågor för mark- och vattenanvändning samordnas på ett lämpligt sätt och*
5. *verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.*

*Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av PBL, om det behövs från allmän synpunkt.*

## Tidig dialog

Den tidiga dialogen bör genomföras med ett brett anslag för att fånga upp de frågor som länsstyrelsen enligt 3 kap. 10 § PBL ska bevaka under samrådet och bör även inkludera eventuella frågor

kring process och förväntningar på länsstyrelsens och andra berörda statliga myndigheters bidrag till arbetet med regionplanen. Det finns anledning att ha flera tillfällen för tidig dialog, exempelvis genom regelbundna avstämningsmöten mellan länsstyrelsen och regionen.

Utöver den mer generella dialogen kan det också finnas behov av att mötas för att diskutera mer specifika sakfrågor. Formen för dialogen bör vara flexibel för att tillåta en anpassning till vad som är mest effektivt för de frågor som ska hanteras.

Exempel på ämnen att diskutera i ett tidigt skede:

- Process
- Roller
- Förväntningar på vad länsstyrelsen kan bidra med
- Relevanta planeringsunderlag
- Statliga och regionala mål
- Regionala förutsättningar, behov och utmaningar
- Viktiga mellankommunala frågor och frågor av regional betydelse
- Vilka andra statliga myndigheter som behöver involveras tidigt

Länsstyrelsen bör i ett tidigt skede framföra vilka frågor som är viktiga att belysa i regionplanen utifrån ett länsstyrelseperspektiv. Syftet är att se till att dessa aspekter finns med som tydliga förutsättningar redan i uppstartsfasen, vilket ökar chansen att dessa frågor sedan omhändertas på ett tillfredsställande sätt. Ett sådant ställningstagande underlättar också för länsstyrelsen eftersom det innebär en fokusering av myndighetens arbete med att exempelvis tillhandahålla underlag och redovisa vilka nationella mål som är särskilt viktiga att beakta.

## MKB-avgränsningssamråd

Regeringen har i 2 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) meddelat föreskrifter som innebär att en regionplan som huvudregel ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. Regionen ska därför redovisa miljökonsekvenser i regionplanen på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken (MB). I vissa fall, närmare bestämt när det är fråga om en liten ändring av en regionplan, kan regionen emellertid behöva undersöka om genomförandet av regionplanen kan antas

medföra en betydande miljöpåverkan på det sätt som anges i 3 kap. 9 § PBL. Om en betydande miljöpåverkan inte kan antas, ska regionen i planen redovisa skälen för sin bedömning i den frågan.

Enligt 6 kap. 10 § MB ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen. Det finns inte några bestämmelser som reglerar hur avgränsningssamrådet ska genomföras men syftet är att genom avgränsningssamrådet komma fram till vad som, vid ett genomförane av regionplanen, kan ha betydande miljöpåverkan och koncentrera miljö-konsekvensbeskrivningen till de frågorna.

För att länsstyrelsen ska kunna bedöma avgränsningen krävs att regionen har tagit fram underlag, förslagsvis bör regionen tillhandahålla följande information inför avgränsningssamrådet:

- Beskrivning av planförslaget. Beskrivningen kan vara mer eller mindre detaljerad beroende på hur långt regionen har kommit med förslaget.
- Beskrivning av noll-alternativet.
- Beskrivning av eller resonemang om rimliga alternativ eller scenarier till planförslaget. Det kan vara ett övergripande alternativ till planförslaget eller alternativ till delar av planförslaget, exempelvis:
    - Alternativ markanvändning i någon eller några delar av regionen.
    - Alternativa lokaliseringsmöjligheter av t.ex. miljöfarliga verksamheter.
    - Alternativa bebyggelsestrukturer.
- Redovisning av miljöaspekter som bör inkluderas i miljökonsekvensbeskrivningen, t.ex. en innehållsförteckning.
- Beskrivning av knäckfrågor och resonemang kring betydande miljöeffekter som kan antas bli en konsekvens av de strategiska val som gjorts i det inledande skedet av regionplaneprocessen, det vill säga vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat.

Länsstyrelsens uppgift är att hjälpa regionen så att miljö-konsekvensbeskrivningen får den inriktning, avgränsning och omfattning som behövs. Det kan dels handla om att

uppmärksamma regionen på en miljöaspekt som bör inkluderas i bedömningen, alternativt informera regionen om att länsstyrelsens bedömning är att en viss aspekt kanske inte är nödvändig att ha med i bedömningen. Det kan också handla om att ge regionen stöd i hur de bör resonera kring rimliga alternativ eller scenarier. Varje länsstyrelse har säkerligen sina egna rutiner för hur ett MKB-avgränsningssamråd genomförs gällande översiktsplaner och det är troligen så att dessa rutiner kan tillämpas även på regionplanen. Det är dock viktigt att ha i åtanke att bedömningen av betydande miljöpåverkan kopplat till regionplanen kan antas bli på en mer övergripande nivå än för en översiktsplan. Vidare är det relevant att försöka hitta de aspekter som är särskilt viktiga att bedöma just på en regionplanenivå.

## Samordning av statliga intressen (samråd)

Under samrådet ska länsstyrelsen inhämta synpunkter från andra berörda statliga myndigheter. Det är viktigt att länsstyrelsen är proaktiv när det gäller samordningen av de statliga myndigheterna som behöver involveras i regionplaneprocessen. För att undvika oklarheter gällande den statliga samordningen och att myndigheter får remissen både från regionen och länsstyrelsen bör länsstyrelsen i god tid klargöra för regionen vilka statliga myndigheter som länsstyrelsen avser att höra i samråds- och granskningsskedet av regionplanen.

Precis som det finns ett behov av kunskapshöjande insatser internt på länsstyrelsen inför att regionen startar upp arbete med en ny regionplan, kan det finnas ett behov av att informera övriga statliga myndigheter som ska delta i samrådet om hur en regionplaneprocess går till och statens uppgifter kopplade till den processen. Flera myndigheter har god kunskap om fysisk planering och har erfarenhet av att svara på remisser för kommunernas översiktsplaner, men det kan ändå finnas en osäkerhet kring vad som gäller för en regionplan. Därför är det värdefullt att informera om syftet med en regionplan samt hur den passar in i planhierarkin för att stötta de myndigheter som ska yttra sig över planförslaget. Det kan också vara så att samrådet berör myndigheter som vanligtvis inte yttrar sig över kommunernas översiktsplaner och som därför har liten eller ingen erfarenhet av att granska planer. Det är särskilt viktigt att dessa myndigheter får information om vad som förväntas av dem och hur processen ser ut.

För att säkerställa att alla länsstyrelser har samma rutiner vad gäller remisser angående översiktsplaner till statliga myndigheter finns en nationellt framtagen vägledning som tagits fram av länsstyrelsernas samhällsbyggnadsnätverk (Statlig samordning i översiktsplaneprocessen, 2019-05-17, Länsstyrelserna) som visar vilka myndigheter som ska remitteras. Listan kan också ligga till grund för beslut om vilka myndigheter som bör remitteras gällande en regionplan. Nedan ges förslag på myndigheter som bör remitteras inom ramen för regionplaneprocessen:

- Energimyndigheten
- Försvarsmakten
- Havs- och vattenmyndigheten (om länet har kust)
- Luftfartsverket
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Post- och telestyrelsen
- Trafikverket
- Sametinget (i berörda län)
- Sjöfartsverket (om planen berör farleder)
- Skogsstyrelsen
- Statens geotekniska institut
- Svenska kraftnät
- Sveriges geologiska undersökning
- Strålsäkerhetsmyndigheten (om planen berör exempelvis kärnkraftverk)
- Tillväxtverket

## Länsstyrelsens synpunkter på samrådsförslaget

När regionen har upprättat ett förslag till regionplan ska de samråda med bland annat länsstyrelsen. Boverket poängterar vikten av att länsstyrelsen är tydlig med vilka synpunkter som är att betrakta som råd och sådana frågor som vid efterföljande detaljplanering och bygglovsprövning kan utgöra grund för ingripande, till exempel påpekanden om att riksintressen, mellankommunala intressen eller hälsoskydds- och säkerhetsintressen inte har tillgodosetts.

PBL redovisar vad en regionplan ska innehålla liksom vilka frågor på en övergripande nivå som länsstyrelsen ska bevaka och yttra sig

över. Länsstyrelsens medverkan i regionplanen behöver samtidigt anspassas till den inriktning som regionen har valt. Det innebär att länsstyrelsens yttrande kan variera gällande innehåll och upplägg beroende på hur regionplanen har utformats.

I det fall olika statliga intressen står i konflikt med varandra behöver länsstyrelsen göra en avvägning och det ska vara tydligt för regionen vilket intresse länsstyrelsen har bedömt ska ha företräde i det specifika fallet.

## Granskning

Länsstyrelsen ska under granskningstiden framföra sina synpunkter i ett granskningsyttrande. Granskningsyttrandet ska enbart ta upp de punkter som anges i 3 kap. 16 § PBL.

***3 kap. 16 § PBL***

*Länsstyrelsen ska under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget.*

*Länsstyrelsen ska i yttrandet enbart ange om*

1. *Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse.*
2. *Förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm inte följs.*
3. *Redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med miljöbalken.*
4. *Sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt.*
5. *En bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.*

Under granskningen ska länsstyrelsen fastställa om de synpunkter som har framförts i samrådsyttrandet har tillgodosetts. Av Boverkets vägledning om översiktsplanering på PBL Kunskapsbanken framgår det att om synpunkterna inte har tillgodosetts, ska länsstyrelsen återigen väga skälen mot de intressen som länsstyrelsen ska företräda. Vidare framför Boverket att länsstyrelsen efter samrådet bör ha fördjupat sin analys av de nationella intressenas tyngd och avgränsning för att ha bästa

möjliga underlag för sin slutgranskning. En viktig uppgift för länsstyrelsen blir också att under granskningen göra en sista avvägning mellan motstridiga statliga, regionala och mellankommunala intressen.

Av propositionen 1985/86:1 med förslag till ny plan- och bygglag framgår det att syftet med granskningsyttrandet är att det ska vara tydligt vilka delar av planen som enligt länsstyrelsens uppfattning inte bör fullföljas. Boverket skriver i vägledningen på PBL Kunskapsbanken att för att en översiktsplan ska kunna bidra till att ge vägledning till efterföljande planering och prövning, är det viktigt att länsstyrelsen lämnar tydliga besked om hur staten ställer sig till kommunens planering. Detta är lika viktigt i granskningen av en regionplan som också ska vara vägledande för efterföljande planering och prövning. Samtidigt kan det finnas en svårighet att ta ställning till detta på regional nivå på grund av brist på konkretion. Här bör länsstyrelsen ha i åtanke att länsstyrelsens medverkan i regionplaneringen precis som i samrådet behöver anpassas till den inriktning som regionen valt och att det därför är befogat att länsstyrelsernas yttranden varierar när det gäller innehåll och upplägg. Det kan därför vara nödvändigt att tydligt konstatera när länsstyrelsen inte fullt ut kan bedöma hur planen förhåller sig till ett visst statligt eller mellankommunalt intresse men att frågan behöver beaktas i efterföljande planering.

Om länsstyrelsen anser att det finns behov av att framföra synpunkter gällande andra frågor än de som omfattas av granskningsgrunderna, kan länsstyrelsen lämna sådana synpunkter till regionen i en annan skrivelse. Det finns dock ingen skyldighet för regionen att redovisa andra invändningar från länsstyrelsen tillsammans med regionplanen, än de som avser granskningsgrunderna. Det är också viktigt att ha i åtanke att synpunkter som framförs på det här sättet inte ska beaktas vid bedömningen av om ett förslag till översiktsplan eller detaljplan är förenligt med länsstyrelsens granskningsyttrande.

Se del 4 ”Frågor som länsstyrelsen särskilt ska bevaka” för mer information om länsstyrelsens uppgifter enligt 3 kap. 16 § PBL.

## Samordning av statliga intressen (granskning)

Liksom under samrådet ska länsstyrelsen inhämta synpunkter från andra berörda statliga myndigheter. I granskningsskedet är det

dock inte lika många myndigheter som ska höras. Avgränsningen görs utifrån vilka myndigheter som berörs av någon eller några av prövningsgrunderna enligt 3 kap. 16 § PBL. Avgränsningen kan också påverkas av vilka synpunkter som framfördes i samrådet. Om en myndighet inte hade något att erinra, alternativt att myndighetens synpunkter har tillgodosetts i granskningshandlingarna, kan länsstyrelsen välja att skicka handlingarna för kännedom istället för att be om ett yttrande.

## Andra synpunkter

Även om statliga myndigheter enbart ska yttra sig över de frågor som inkluderas i 3 kap. 16 § PBL är det vanligt förekommande att dessa myndigheter väljer att lämna synpunkter även gällande andra frågor. Länsstyrelsen bör vara noga med att enbart inkludera sådant som bör redovisas i granskningsyttrandet enligt bestämmelserna i PBL. Samtliga myndigheters yttranden bifogas länsstyrelsens granskningsyttrande vilket innebär att regionen får kännedom om övriga synpunkter, samtidigt som det genom länsstyrelsens samordning framgår tydligt vilka synpunkter som behöver synliggöras i den antagna regionplanen. Som nämnts ovan kan länsstyrelsen, om behov finns, lämna övriga synpunkter i en annan skrivelse.

## Reviderat granskningsyttrande

Om regionen gör väsentliga ändringar i planförslaget efter granskningen ska förslaget ställas ut på nytt och länsstyrelsen skriver då ett nytt granskningsyttrande. Men i det fall regionen gör mindre ändringar i dokumentet som inte föranleder att förslaget behöver ställas ut på nytt kan regionen begära att länsstyrelsen ska tillhandahålla ett reviderat granskningsyttrande. Förutsättningen för att länsstyrelsen ska skicka ett reviderat granskningsyttrande är att de ändringar som gjorts lett till att länsstyrelsens yttrande helt eller delvis inte längre är relevant. Om länsstyrelsen bedömer att regionen istället bör genomföra en ny granskning kan länsstyrelsen avslå regionens begäran om reviderat granskningsyttrande. Det är dock regionen som avgör om en ny granskning av planen ska ske.

## Antagande och laga kraft

När regionfullmäktige har beslutat att anta regionplanen ska regionen senast dagen efter att beslutet har tillkännagetts skicka ett meddelande om detta till länsstyrelsen tillsammans med ett protokollsutdrag med beslutet. Länsstyrelsen informerar i sin tur de statliga myndigheter som har haft synpunkter på planförslaget eller som särskilt berörs av beslutet enligt plan- och byggförordningen (2011:338). Regionplanen vinner laga kraft tre veckor från den dag då protokollet över beslutet justerats och tillkännagets på regionens anslagstavla, om planen inte har överklagats.

När beslutet att anta regionplanen fått laga kraft ska regionen skicka planen till Boverket, länsstyrelsen och kommunerna i länet. När regionen antar en regionplanska den även skicka planen till den statliga lantmäterimyndigheten.

Länsstyrelsen behöver inte meddela andra statliga myndigheter att planen har vunnit laga kraft.

## Aktualitetsprövning av regionplanen

Minst en gång under tiden mellan två ordinarie val till regionfullmäktige ska regionen besluta om aktualitetsprövning av regionplanen. Till stöd för regionens bedömning av planens aktualitet ska länsstyrelsen lämna ett underlag som redovisar statliga och mellankommunala intressen och hur dessa förhåller sig till regionplanen. Se också avsnitt ”Aktualitetsprövning” i del 3. Länsstyrelsen ska också redovisa om synpunkterna i granskningsyttrandet fortfarande är aktuella eller inte.

# Tillämpning av regionplanen i fortsatt planering

Regionplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Enligt 3 kap. 5 § punkt 5 PBL ska det framgå av översiktsplanen om den avviker från regionplanen, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen. Detta för att ge en tydlig ingång i bedömningen av hur kommunens översiktsplan förhåller sig till regionplanen.

Det finns förstås en växelverkan mellan kommunernas översiktsplanering och regionens regionala planering. Exempelvis ska regionen beakta kommunernas översiktsplaner och deras ställningstaganden kring markanvändning i sitt arbete med regionplanen. Regionen bör också förhålla sig till kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen bör i samrådsyttrandet över en kommuns översiktsplan lämna synpunkter angående hur översiktsplanen förhåller sig till regionplanen. Denna bedömning kan med fördel genomföras i samverkan med regionen. Länsstyrelsens samrådsyttrande kan utgöra ett stöd till regionen i deras arbete med att följa upp regionplanen och i aktualitetsprövningen. Det är en pusselbit i bedömningen av hur det går med implementeringen av regionplanen.

Synpunkter som länsstyrelsen kan lämna i samrådsskedet kan till exempel gälla kommunens intention att bygga bostäder i närheten av en anläggning som i regionplanen har pekats ut som regionalt betydelsefull och som kräver skyddsavstånd. Det kan exempelvis också gälla kommunens målsättning för bostadsbebyggelse om kommunen har mål och arbetar för en planberedskap som inte möter det demografiska bostadsbehovet som identifierats i regionplanen.

Vissa synpunkter hanteras genom länsstyrelsens uppgift att bevaka att frågor som angår två eller flera kommuner har samordnats på ett lämpligt sätt. Dessa synpunkter framförs både i samråds- och granskningsskedet. Det bör framgå tydligt i samrådsyttrandet vilka synpunkter som är att betrakta som råd och vilka som innebär påpekanden om att regleringen av en mellankommunal fråga inte samordnats på ett lämpligt sätt.

Det ska framgå av regionplanen hur den är avsedd att genomföras. Länsstyrelsen kan i samrådsyttrandet lämna rådgivande synpunkter kring detta för att bidra till ett effektivt genomförande av planen.

En stor del av genomförandet behöver ske genom kommunernas översiktsplanering och efterföljande detaljplanering. Det finns därför fördelar med att en regionplan aktivt riktar sig mot den kommunala planeringen. Ett sätt att göra det är att identifiera vilka åtgärder som relaterar till översiktsplaneringen samt att genom förhållningssätt klargöra vilka förutsättningar, relevanta för

uppfyllandet av planens intentioner, som kommunerna bör beakta i sin översiktsplanering.

# Del 3
# UNDERLAG OCH RÅD OM ALLMÄNNA INTRESSEN OCH NATIONELLA MÅL

## Länsstyrelsens uppgift att tillhandahålla underlag

Länsstyrelsen ska under samrådet tillhandahålla underlag relevanta för regionens bedömningar i regionplanen. För att bidra till en ändamålsenlig regionplan bör länsstyrelsen redan i ett tidigt skede under samrådet se till att regionen har kännedom om de underlag som länsstyrelsen anser är relevanta för regionen att beakta i sitt arbete med regionplanen. Även vid MKB-avgränsningssamrådet, eller vid möten som hålls inför att regionen ska starta upp sin process med en ny regionplan, kan länsstyrelsen med fördel informera om viktiga underlag. Länsstyrelsen har också möjlighet att i samrådsyttrandet uppmärksamma regionen på underlag som de behöver beakta, men det finns stora fördelar med att regionen har kännedom om underlagen i ett så tidigt skede som möjligt eftersom det ökar chansen att underlagen beaktas vid utformningen av planförslaget.

### Aktualitetsprövning

Länsstyrelsen har även i uppdrag att redovisa statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse vid regionens aktualitetsprövning av regionplanen. Av länsstyrelsens underlag ska det framgå hur de statliga och mellankommunala intressena förhåller sig till regionplanen, och om länsstyrelsens granskninsyttrande i någon del inte längre gäller. Underlaget från länsstyrelsen innehåller också information om nya eller reviderade underlag som regionen bör ha kännedom om. Denna information kan regionen sedan ha med sig om de beslutar att påbörja arbete med en ny regionplan.

Flera länsstyrelser har också en länsomfattande sammanställning med underlag om statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas fysiska planering. Sammanställningen används som ett komplement till det kommunspecifika underlaget som länsstyrelsen skickar under mandatperiodens andra hälft inför kommunernas beslut om planeringsstrategi. Den sammanställningen är också relevant att tillhandahålla regionen.

### Planeringskatalogen

Förutom att länsstyrelsen tillhandahåller underlag vid samråd och aktualitetsprövning finns också möjlighet för regionen att ta del av länsstyrelsernas och andra statliga myndigheters underlag genom Planeringskatalogen. Det är en webbaserad tjänst som länsstyrelserna tillsammans med andra statliga myndigheter har tagit fram och där alla relevanta underlag för fysisk planering finns samlade att söka fram. Sökningen kan begränsas geografiskt, efter ämne eller planeringsstatus. Planeringskatalogen administreras med hjälp av regionala redaktioner på de olika Länsstyrelserna samt en nationell redaktion som ansvarar för kontakten med andra statliga myndigheter.

## Nationella mål, planer och program i regionplanen

Av regionplanen ska det framgå hur hänsyn har tagits till och planen har samordnats med nationella (regionala och kommunala) mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet. Regionen har ansvar för att identifiera vilka mål, planer och program som bör beaktas och  Länsstyrelsens uppgift är att bidra med sin bedömning av vilka nationella, mål, planer och program som är av särskild betydelse för regionplaneringen i länet och kommunicera detta till regionen i ett tidigt skede.

Det finns ett stort antal nationella mål som kan ha betydelse för den regionala fysiska planeringen. Länsstyrelsen bör göra sin bedömning av vilka nationella mål som är särskilt relevanta utifrån de specifika regionala förutsättningarna. Vissa mål har preciseringar, delmål eller liknande, här kan det vara intressant att också bedöma om det exempelvis är någon eller några preciseringar som regionen bör fokusera på. Det är också bra att ha i åtanke att även om ett flertal mål kan vara relevanta för många län, kan åtgärderna för att nå målen se olika ut.

I vissa fall har länsstyrelsen konkretiserat och brutit ner målet till en regional nivå. En sådan regionalisering av nationella mål innebär att länsstyrelsen redan har analyserat vilka aspekter som är mest relevanta för att uppnå en hållbar utveckling i länet. Exempel på sådant arbete är länsstyrelsernas klimat- och energistrategier och regionala åtgärder för att nå miljömålen.

Det är också betydelsefullt om länsstyrelsen kan redovisa sin bedömning av prioritering mellan mål och lyfta vilka preciseringar eller delmål som regionen bör fokusera på. Om länsstyrelsen identifierar konflikter mellan olika mål bör myndigheten tydligt kommunicera sin uppfattning om vilket mål som ska prioriteras.

Varje enskild länsstyrelse gör en egen bedömning av vilka nationella mål som är betydelsefulla att arbeta med i den aktuella regionplanen. Boverket har gjort en sammanställning av nationella mål som har bäring på fysisk planering som kan användas som en utgångspunkt. Vissa av de nationella mål som Boverket har identifierat är särskilt relevanta att hantera i en regionplan, dessa inkluderar:

- Agenda 2030
- Klimatmålen
- Miljökvalitetsmålen
- Nationella mål för folkhälsa
- Det övergripande nationella målet för samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande
- De övergripande kulturpolitiska målen
- Politik för gestaltad livsmiljö
- Attraktiva miljöer och tillgänglighet (mål för den regionala utvecklingspolitiken)
- Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse (mål för näringspolitiken)
- Mål för friluftspolitiken
- Transportpolitikens övergripande nationella mål (funktionsmål och hänsynsmål)
- …

## Råd om allmänna intressen

Av regionplanen ska det framå hur hänsyn tagits till allmänna intressen (enligt 2 kap. PBL). Länsstyrelsens uppgift är att under samrådet ge råd och tillhandahålla underlag om allmänna intressen. Det framgår av proposition 2017/18:266 En ny regional planering att när det gäller uppgiften att ge råd om allmänna intressen som man behöver ta hänsyn till i planeringen, så har länsstyrelsen en roll att problematisera och synliggöra de

nationella spelreglerna i förhållande till det regionala och lokala perspektivet. Eftersom regionen i sin planering tar utgångspunkt i regionala förutsättningar och behov kommer det skilja sig åt mellan olika regionplaner vilka allmänna intressen som bör beaktas i planen. Länsstyrelsen bör under samrådet uppmärksamma regionen på om myndigheten anser att regionen bör hantera något ytterligare allmänt intresse och anledningen till detta.

Som sagt kan det skilja sig åt mellan olika län vilka allmänna intressen som kan anses relevanta att belysa i regionplanen. Det finns dock ett antal intressen som i de flesta fall bör inkluderas, dessa inkluderar:

- Minskad klimatpåverkan och klimatanpassning
- Långsiktigt god hushållning med mark-, vatten, energi och råvaror
- Socialt god livsmiljö
- Bostadsförsörjning och goda boendemiljöer
- Ändamålsenlig struktur (bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder, teknisk infrastruktur)
- Grundläggande förutsättningar för etablering och utveckling av näringslivet och kommersiell service
- …

# DEL 4.
# FRÅGOR SOM SÄRSKILT SKA BEVAKAS

## Inledning

Länsstyrelsen har tillsynsansvar för vissa statliga och mellankommunala intressen. Tillsynsansvaret innebär att länsstyrelsen kan besluta att överpröva en detaljplan. Om tillsynen visar att kommunens beslut inte uppfyller vissa krav utifrån länsstyrelsens ingripandegrunder så ska länsstyrelsen upphäva beslutet.

För att skapa en förutsägbarhet i den fysiska planeringen har länsstyrelsen i uppgift att särskilt bevaka dessa frågor även i regionplaneprocessen och i översiktsplaneprocessen. På så sätt får kommunen kännedom i ett tidigt skede om länsstyrelsen bedömer att det finns risk för att en efterföljande detaljplan kommer att tas in för prövning och eventuellt upphävas om kommunen väljer att gå vidare i sin planering av ett visst område. Den enda skillnaden mellan de frågor som länsstyrelsen särskilt ska bevaka under samråd och granskning av en regionplan (eller översiktsplan) gäller strandskyddet. Vid prövning av en detaljplan ska länsstyrelsen bevaka om förslaget innebär att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser. I regionplaneprocessen ska länsstyrelsen istället yttra sig över om redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

Även om det är i stort sett samma frågor som länsstyrelsen ska yttra sig över ställer de olika geografiska skalorna mellan en detaljplan, översiksplan och regionplan krav på att länsstyrelsen anpassar sina synpunkter utifrån den aktuella planens upplägg och innehåll. Hur regionerna väljer att forma sin regionplan och vilka frågor regionerna anser är relevanta att hantera i planen kommer att skilja sig åt mellan olika regioner, vilket innebär att det inte är möjligt att ge konkret vägledning kring vad länsstyrelsen bör efterfråga att regionplanen visar.

Det här avsnittet ger en sammanfattning av de frågor som länsstyrelsen särskilt ska bevaka och ett kort resonemang kring hur dessa frågor skulle kunna redovisas i en regionplan, och vad länsstyrelsen skulle kunna lyfta för synpunkter.

# Redovisning av riksintressen

*Av regionplanen ska det framgå hur regionen bedömer att riksintressena ska tillgodoses. Länsstyrelsens roll är att i samrådet verka för att riksintressena tillgodoses för att sedan i granskningen följa upp om förslaget till regionplan inte tillgodoser riksintressena.*

Regionplanen har potential att vara ett viktigt verktyg för att säkerställa att riksintressena tillgodoses i kommunernas planering genom att regionen i sina ställningstaganden redan har tagit hänsyn till riksintressena på en övergripande nivå. Analyser och vägledning på den regionala nivån bidrar på så sätt till lokala avvägningar och anpassningar till riksintressena. Det är också en fördel om det framgår av regionplanen hur målbilden och val av utvecklingsinriktningar har tagit avstamp i de värden som riksintressena utgör.

Det kan samtidigt vara en utmaning att beakta riksintressen på regional nivå, både för regionen och för länsstyrelsen eftersom det inte är möjligt att bedöma den eventuella påverkan på riksintressena i detalj. Vissa riksintresseanspråk har en tydlig värdebeskrivning där det framgår exempelvis hur nära ny bebyggelse kan tillkomma en viss anläggning. Det är vanligt för riksintressen för totalförsvaret eller riksintressen för kommunikation till exempel. I de fallen är det relativt enkelt att göra en översiktlig bedömning gällande hur planförslaget förhåller sig till riksintresseanspråken. I andra fall, som för riksintressen för kulturmiljövården, naturvården och friluftsliv till exempel, kan det i vissa fall finnas en viss tålighet för förändring vilket kan möjliggöra bebyggelseutveckling inom de riksintressena. Här behöver bedömningen av om planförslaget tillgodoser riksintressena baseras på hur kraftig utbyggnad som föreslås, utformning och lokalisering inom området. Detta är aspekter som vanligtvis inte går att bedöma förrän kommunen tar fram en fördjupning av översiktsplanen, planprogram eller detaljplan för området. I regionplaneprocessen kan länsstyrelsen istället fokusera på om regionen i sina ställningstaganden visar hur de värden som utgör riksintressena behöver beaktas i den efterföljande planeringen och om regionplanen ger vägledning för vilka framtida avvägningar som behöver göras mellan olika intressen. Det kan också vara relevant att det finns en beskrivning av de huvudsakliga värden som ska skyddas inom de riksintresseområden som på olika sätt berörs särskilt av

planförslaget. Omfattningen av redovisningen och hur ingående konsekvenserna för riksintressena bör beskrivas anpassas efter hur stor påverkan regionplanens förslag kan komma att medföra.

Det är inte ovanligt att riksintressen löper över kommungränserna. Regionen kan visa på principer för att utveckla regionala samarbeten för att tillgodose riksintressena via ökad dialog och samverkan.

De geografiska riksintressena enligt 4 kap. miljöbalken är större områden som ofta sträcker sig över flera län. Syftet med de här riksintressena är att skydda ett antal större områden som bedömts vara särskilt viktiga på grund av de natur- och kulturvärden som finns i områdena och därmed deras förutsättningar för turism och friluftsliv. Eftersom man vid tillämpningen av bestämmelserna inte bara ska utgå ifrån hur en viss åtgärd påverkar den närmaste omgivningen, utan utifrån ett helhetsperspektiv på vad som är en lämplig utveckling inom hela det geografiska området, finns det anledning att inom ramen för regionplaneprocessen analysera den kumulativa effekten av utbyggnadsförslaget. En sådan bedömning av konsekvenserna för de samlade natur- och kulturvärdena skulle också vara värdefullt underlag till kommunernas planering.

## Redovisning av miljökvalitetsnormer (MKN)

*Länsstyrelsens roll är att i samrådet verka för att miljökvalitetsnormer följs för att sedan i granskningen följa upp om förslaget till regionplan medverkar till att miljökvalitetsnormer inte följs.*

I många fall kommer det vara svårt att bedöma om regionplanen medverkar till att miljökvalitetsnormerna följs eller inte.
En utgångspunkt kan för länsstyrelsen istället vara att bedöma om regionplanen tydliggör var inom regionen frågan kan vara av särskild vikt att följa upp samt om den ger en tillräcklig vägledning för efterföljande planering. Det kan exempelvis röra sig om en beskrivning av de intressekonflikter som finns mellan den föreslagna utvecklingen i länet och möjligheten att följa miljökvalitetsnormerna. Det kan också finnas behov av att peka ut åtgärder på regional nivå för att skapa förutsättningar för att uppnå miljökvalitetsnormerna.

Det kan dock finnas ställningstaganden i en regionplan vars konsekvener på miljökvalitetsnormerna kan bedömas på en övergripande nivå. Det skulle till exempel kunna röra fall där regionplanen inkluderar stora infrastruktursatsningar för avlopp och där statusen i den vattenförekomst där utsläppspunkten lokaliseras kommer att påverkas.

## MKN vatten

Länsstyrelsen bör bistå regionen med kunskapsunderlag så att de kan ge en översiktlig lägesbeskrivning av statusen för länets vattenförekomster i regionplanen. De vattenförekomster som berörs av planförslaget och av olika anledningar måste beaktas särskilt vid planering och byggande bör uppmärksammas. Det kan handla om vattenförekomster som är viktiga för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning, vattenförekomster med höga natur-, kultur- eller friluftslivsvärden, vatten med miljöproblem eller vatten nära ras-, skred- och översvämningsbenägna områden.

Om länsstyrelsen ser att det finns behov av mellankommunal samordning kring en eller flera vattenförekomster bör detta framföras till regionen. Länsstyrelsen kan också behöva beakta hur regionplanen förhåller sig till den regionala vattenförsörjningsplanen. Det är även relevant att titta på hur klimatanpassningsåtgärder kan påverka vattenförekomsterna. Sådana åtgärder kan ge bättre förutsättningar att följa miljökvalitetsnormerna, men kan också medföra en negativ påverkan, till exempel vid utfyllnader i havet.

## MKN luft

Luftföroreningar är till stor utsträckning lokala och en mer konkret hantering i planprocessen av risker för att MKN luft ska överskridas sker till största del i kommunernas detaljplanering. På regionplanenivå kan det vara relevant att inkludera en redovisning av områden med dålig luftkvalitet. Denna kan sedan användas som underlag i arbetet med markanvändningskartan och kan också användas för att visa i vilka områden luftkvalitet behöver beaktas särskilt vid planering och byggande. Det är även relevant att göra en sammantagen bedömning av om den föreslagna markanvändningen, och tillhörande ställningstaganden, generellt sett kommer att bidra till en förbättrad eller försämrad luftkvalitet i regionens olika delområden. En bebyggelsestruktur som främjar energieffektiva transporter och ett minskat resande generellt ger

också positiva effekter på luftkvaliteten till exempel jämfört med planering som riskerar att öka bilberoendet.

Utöver MKN luft är det också relevant att beakta miljömålet Frisk luft och hur regionplanen bidrar till att nå miljömålet.

### MKN buller

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller gäller kommuner med mer än 100 000 invånare. I de fall det är tillämpbart bör länsstyrelsen göra en bedömning av om regionplanen kan medföra ett försvårande av att nå miljökvalitetsnormerna för buller. Liksom för MKN luft kan det vara relevant att göra en sammantagen bedömning av om den föreslagna mark-användningen, och tillhörande ställningstaganden, generellt sett kommer att bidra till en förbättrad eller försämrad bullersituation i regionens olika delområden.

### MKN fisk och musselvatten

I vattenområden som har pekats ut som särskilt värdefulla fiskevatten eller vatten för skaldjursodling för livsmedels-produktion finns särskilda miljökvalitetsnormer. De avser att skydda fisk i sötvatten och musslor i marin miljö från utsläpp eller andra mänskliga verksamheter och kan därför vara relevanta för dagvattenutsläpp från bebyggelse. MKN för fisk- och musselvatten överlappar i hög grad de MKN som införts genom vatten-förvaltningsförordningen. Det kan vara relevant för länsstyrelsen att uppmärksamma om regionplanen pekar ut platser för miljöfarliga verksamheter vars utsläpp kan komma att påverka vattenområden som omfattas av MKN för fisk- och musselvatten, eller större utbyggnadsförslag i närheten av dessa vattenområden.

## Redovisning av LIS-områden

*Länsstyrelsens roll är att i samrådet verka för att redovisningen av landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken för att sedan i granskningen ange om redovisningen inte är förenlig med miljöbalken.*

Det finns inte något uttryckligt krav på att regionen ska redovisa områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) i regionplanen men det framgår av propositionen ”En ny

regional planering" (2017/18:266) att regeringen anser att det finns förtjänster med att sätta LIS-områden i ett regionalt sammanhang. Anledningen är att LIS-områdena kan ha påverkan på länets utveckling och att ett utpekat LIS-område i en kommun kan påverka LIS-området i en annan. I regionplaneprocessen kan länsstyrelsens hantering av den här frågan riktas in på att stötta regionen i att göra en analys av vad som utgör landsbygd och förutsättningarna för landsbygdens utveckling i det specifika länet. Ytterligare en aspekt i utpekandet av LIS-områden handlar om hur den samlade tillgången på strandområden ser ut, vilket med fördel kan sättas i ett regionalt pespektiv. Genom att sätta dessa frågor i ett regionalt sammanhang och synliggöra betydelsen för den regionala utvecklingen kan regionplanen utgöra ett stöd i kommunernas arbete med att peka ut LIS-områden i sin översiktsplan.

## Mellankommunal samordning

*Länsstyrelsens roll är att i samrådet verka för att sådana frågor om användingen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, för att sedan i granskningen ange om sådana frågor inte samordnats på ett lämpligt sätt.*

Eftersom regionen ska identifiera och i största möjliga mån behandla regionala och mellankommunala frågor kan regionplanen förväntas ge vägledning i frågor som faller under länsstyrelsens tillsynsansvar gällande samordning av mellankommunala frågor. Det behöver dock inte vara så att alla frågor som hanteras i regionplanen kan sägas vara av sådan karaktär som avses med frågor som angår två eller flera kommuner enligt 3 kap. 16 § PBL. På samma sätt kan det finnas mellankommunala frågor som inte är relevanta att ta upp i regionplanen, utan som passar bättre att hantera i kommunernas översiktsplanering.

Boverket har tagit fram en tillsynsvägledning, "Tillsynsvägledning mellankommunal samordning", där de identifierat följande exempel på frågor som aktualiserar kravet på mellankommunal samordning,:

- Verksamheter med stor omgivningspåverkan:
    - Flygplatser
    - Vägar, järnvägsbanor och ledningar
    - Större täkter
    - Anläggningar för sophantering

    - Större serviceanläggningar
    - Småbåtshamnar och andra fritidsanläggningar
- Områden som är känsliga för påverkan:
    - Friluftsområden som är regionalt betydelsefulla och som bör bevaras
    - Större sammanhängande grönområden
    - Kulturmiljöer
- Regionala strukturfrågor:
    - Kollektivtrafikförsörjning
    - Större detaljhandelsanläggningar med ett upptagningsområde som omfattar mer än en kommun.

Listan är inte fullständig, utan ska ses som exempel. Länsstyrelsen kan utifrån den enskilda situationen bedöma att det finns anledning för staten att lämna synpunkter på samordningen av andra mellankommunala frågor.

## Hälsa och säkerhet samt risk för olyckor, översvämning och erosion

*Länsstyrelsens roll är att i samrådet verka för bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, för att sedan i granskningen ange om bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.*

I bedömningen av översiktsplaner är det vanligt att länsstyrelsen lämnar synpunkter angående buller, förorenad mark, transporter av farligt gods, verksamheter som hanterar farliga ämnen, geotekniska risker och översvämningsrisker. På regional nivå kan det vara svårare att hantera de här frågorna men beroende på regionplanens utformning kan det ändå finnas riskaspekter som är relevanta att bedöma i en regional skala. Det är exempelvis relevant att inkludera en övergripande redovisning av risker i länet och en bedömning av vilka risker som regionen anser bör hanteras i regionplanen. Vidare kan regionplanen exempelvis innehålla ställningstaganden om hur risker ska beaktas i den efterföljande planeringen. Detta kan vara värdefullt för att kommunerna inte ska ha olika utgångspunkter för vägledningen i översikts-planeringen. Det kan också vara betydelsefullt att identifiera platser med flera överlagrade risker.

Länsstyrelsen bör i sammanhanget bidra med kunskap om vilka riskaspekter som är särskilt viktiga att beakta och vilka utmaningar som är specifika för länet. Det är också lämpligt att uppmärksamma regionen på eventuella behov av regionala ställningstaganden gällande hur risker bör beaktas i efterföljande planering. Länsstyrelsen bör vidare bedöma om regionen har tagit tillräcklig hänsyn till risker vid utpekandet av bebyggelsestrukturen och byggnadsverk som har betydelse för länet.

## Riskobjekt och transporter av farligt gods

I samband med arbetet med en regionplan kan regionen göra en inventering av anläggningar som enskilt eller tillsammans med andra utgör en stor riskkälla för regionen och därmed är beroende av skyddsavstånd. Den föreslagna bebyggelsestrukturen behöver anpassas till lämpliga skyddsavstånd till farliga och/eller störande verksamheter. Länsstyrelsen kan i granskningen av planen kontrollera om behovet av skyddsavstånd framgår och om det framgår varför de utpekade anläggningarna har ett behov av att vara lokaliserade där de är.

I det här sammanhanget är det också betydelsefullt att säkerställa att transporter av farligt gods kan komma fram till verksamheten som är målpunkt för transporterna. De primära transportlederna för farligt gods bör redovisas i regionplanen, liksom de sekundära transportleder som går genom flera kommuner och/eller har en regionalt viktig målpunkt. Redovisningen av transportlederna för farligt gods ger också regionen möjlighet att säkerställa att planeringen beaktar riskerna från transporterna. Sett ur det perspektivet bör även järnvägar där det sker transport av farligt gods framgå av regionplanen.

## Buller

Det är en fördel om det i regionplanen finns en redovisning av bullerproblematiken i länet, det kan gälla buller från såväl infrastruktur, såsom väg, flyg, båttrafik och hamnar, som från andra verksamheter. Det kan också vara relevant att i regionplanen redovisa tysta områden i länet som bör bevaras. För att underlätta bedömningen av bullerpåverkan bör det framgå av regionplanen om befintliga och utpekade nya verksamhetsområden är avsedda för småindustri eller motsvarande, eller för tyngre mer störande industriändamål. Länsstyrelsen kan bidra

med kunskapsunderlag gällande detta. Det kan också finnas regionalt eller nationellt viktiga anläggningar och verksamheter som bullrar och som behöver skyddas mot en utveckling som kan innebära restriktioner för verksamheten utifrån frågan om buller. Här har länsstyrelsen i uppgift att bevaka att utbyggnadsförslaget i regionplanen inte riskerar att leda till restriktioner för dessa verksamheter. Länsstyrelsen kan vid behov också uppmärksamma regionen på att buller generellt bör finnas med som en förutsättning att ta hänsyn till i resonemang om lämplig bebyggelseutveckling i länet.

## Geotekniska risker och översvämningsrisker

Boverket har tagit fram en tillsynsvägledning gällande naturolyckor. Vägldningen syftar till att ge stöd åt länsstyrelserna vid tillsyn av kommunernas detaljplaner gällande risken för översvämning, ras, skred och erosion men kan också vara till stöd för länsstyrelserna i granskningen av regionplanen angående dessa frågor.

Det är värdefullt att göra bedömningar av geotekniska säkerhetsfrågor och översvämningsrisker redan vid strategiska val av lämplig markanvändning. När det gäller risk för översvämning, ras, skred och erosion kan fokus för dessa frågor skilja sig åt mellan länen.

Länsstyrelsen kan stötta regionen i arbetet med analysen av risker för översvämning, ras, skred och erosion genom att tillhandahålla relevanta underlag och bidra med hjälp kring hur underlagen ska tolkas och användas. Analysen bör sedan ligga till grund för en översiktlig redovisning i regionplanen av riskområden för ras, skred och erosion samt områden med risk för översvämning från skyfall, sjöar och vattendrag samt hav. Regionplanen bör också innehålla ställningstaganden om hur markanvändningen ska planeras med hänsyn till dessa risker – både utifrån befintlig situation och situationen vid ett förändrat klimat.

I granskningen av regionplanen bör länsstyrelsen bedöma huruvida det finns fler områden med risk för naturolyckor som bör identifieras och hanteras på regional nivå än de som lyfts fram av regionen. Det är också relevant för länsstyrelsen att säkerställa att det i regionplanen finns hänvisningar till aktuella rekommendationer och riktlinjer. Utöver detta ska länsstyrelsen

göra en bedömning av om det är någon del av planförslaget som är olämplig med hänsyn till risken för översvämning, ras, skred och erosion. Regionplaneprocessen är också ett bra tillfälle att identifiera om det finns behov av ytterligare rekommendationer gällande exempelvis vattendrag, sjöar eller geoteknik.

## BILAGA 1. REFERENSER

# Propositioner

Proposition ”Förslag till ny plan- och bygglag” (1985/86:1)
med förslag till ny plan- och bygglag Proposition 1985/86:1 - Riksdagen

Proposition ”En ny regional planering” (2017/18:266)
En ny regional planering - Regeringen.se

Proposition ”En utvecklad översiktsplanering” (2019/20:52)
En utvecklad översiktsplanering - Regeringen.se

Proposition ”Regional fysisk planering i Hallands län” (2021/22:184)
Regional fysisk planering i Hallands län - Regeringen.se

# Boverkets vägledningar

Informationen har hämtats under våren 2022.

Regional fysisk planering enligt PBL - PBL kunskapsbanken - Boverket

Process för översiktsplanering och strategisk miljöbedömning - PBL kunskapsbanken - Boverket

Tillsynsvägledning mellankommunal samordning - PBL kunskapsbanken - Boverket

Nationella mål - PBL kunskapsbanken - Boverket

Tillsynsvägledning naturolyckor - PBL kunskapsbanken - Boverket

# Övrigt

Plan- och bygglag (2010:900)
Plan- och bygglag (2010:900) Svensk författningssamling 2010:2010:900 t.o.m. SFS 2021:788 - Riksdagen

Plan- och byggförordning (2011:338)

Plan- och byggförordning (2011:338) Svensk författningssamling 2011:2011:338 t.o.m. SFS 2021:786 - Riksdagen

Miljöbalken (1998:808)
Miljöbalk (1998:808) Svensk författningssamling 1998:1998:808 t.o.m. SFS 2021:1018 - Riksdagen

Miljöbedömningsförordning (2017:966)
Miljöbedömningsförordning (2017:966) Svensk författningssamling 2017:2017:966 t.o.m. SFS 2020:694 - Riksdagen

Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion
Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion Svensk författningssamling 2017:2017:868 t.o.m. SFS 2022:13 - Riksdagen

Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsnsvar
Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar Svensk författningssamling 2010:2010:630 t.o.m. SFS 2019:944 - Riksdagen

Förordning (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur
Förordning (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur Svensk författningssamling 1997:1997:263 t.o.m. SFS 2019:1029 - Riksdagen

Statlig samordning i översiktsplaneprocessen, 2019-05-17, Länsstyrelserna (Dnr 401-4113-2019 Hallands län)



Länsstyrelsen
Stockholm

www.lansstyrelsen.se/stockholm



Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Finansdepartementet

Mottagare, se bilaga

# Uppdrag till länsstyrelserna i Skåne län och Stockholms län att utveckla ändamålsenliga och enhetliga arbetssätt

## Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Länsstyrelsen i Skåne län och Länsstyrelsen i Stockholms län att, med anledning av de nya uppgifter som tillförts länsstyrelserna efter förslag i propositionen En ny regional planering (prop. 2017/18:266), utveckla ändamålsenliga och enhetliga arbetssätt för sin medverkan i regional fysisk planering. Länsstyrelserna ska vid utförande av uppdraget samverka med varandra samt med respektive landsting och ett urval av de berörda kommunerna. Länsstyrelsen i Skåne län ska samordna arbetet.

Uppdraget ska delredovisas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 31 december 2020 och slutredovisas senast den 31 december 2022.

## Bakgrund

Den nyligen införda regionala fysiska planeringen ska omfatta frågor av betydelse för den fysiska miljön som angår två eller flera kommuner i ett län. Landstinget är ansvarigt för den regionala fysiska planeringen inom sitt län. Enligt 7 kap. plan- och bygglagen (2010:900) ska sådan planering ske i Stockholms län och i Skåne län. I samband med införandet av den regionala fysiska planeringen tillkännagav riksdagen för regeringen att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att regional fysisk planering ska omfatta fler län än Stockholms län och Skåne län. Detta kan innebära att fler län på sikt berörs av regional fysisk planering (prop. 2017/18:266, bet. 2018/19:CU2, rskr. 2018/19:31).

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-411 36 16
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Jakobsgatan 24
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

En regionplan ska ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden samt riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Den ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Av en regionplan ska vidare bl.a. framgå hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt plan- och bygglagen, hur riksintressen enligt miljöbalken har tillgodosetts och på vilket sätt miljökvalitetsnormer enligt miljöbalken har följts. Under samrådet ska myndigheter som har ett väsentligt intresse av förslaget beredas tillfälle att delta. Länsstyrelsen ska under samrådet bl.a. ta tillvara och samordna statens intressen.

Länsstyrelsen ska vidare enligt förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion verka för att nationella mål får genomslag i länet, bl.a. i den lokala och regionala samhällsplaneringen. Ett sådant exempel är de av riksdagen beslutade klimatmålen.

Länsstyrelsen har således en central roll i att medverka till ändamålsenliga regionplaner som kan vara vägledande för den fortsatta planeringen enligt plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen i Stockholms län har med anledning av den tidigare gällande lagstiftningen om regionplanering i Stockholms län sedan många år haft uppgifter kopplade till regionplanering.

För Länsstyrelsen i Skåne län innebär de nya bestämmelserna helt nya uppgifter. Det är centralt att de båda länsstyrelserna, i samband med att den nya lagstiftningen nu har trätt i kraft, samverkar för att öka kunskapen och medvetenheten kring statens roll i regional fysisk planering. Genom ökad kunskap och medvetenhet kan länsstyrelserna utveckla ändamålsenliga arbetssätt.

Om bestämmelser om regional fysisk planering på sikt införs för fler län bör dessa arbetssätt kunna användas i fler län.

På regeringens vägnar

Per Bolund

Mattias Schriever-Abeln

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Försvarsdepartementet/MFI
Socialdepartementet/FS
Finansdepartementet/BA, BB, K och SFÖ
Miljödepartementet/KE, KL och ME
Näringsdepartementet/HL och RTL
Kulturdepartementet/KL
Infrastrukturdepartementet/TP och US